

Americká literatúra po roku 1945

Spoločenská situácia

- nové usporiadanie sveta po vojne- vých. a záp. front
- východ – presadzovanie social. realizmu
- západ – vývoj lit. pokračuje, experimentuje sa, tvorivé metódy

Literatúra

- nemá predsudky ako európska
- tvorivá, experimentuje
- orientuje sa na problémy svojej krajiny v hosp. a umení
- zaujíma sa o psychológiu postáv
- zaoberá sa soc. pomermi vrstiev
- hrdina často nevie ovplyvniť spol. udalosti
- metóda realizmu = opisovanie skutočnosti
- rebelie amer. mládeže, vzbury (beat generation) poukazovali na chyby v spoločnosti, odsudzovali amer. pokryteckú spol.

John Steinbeck

- z Californie- je hl. témou jeho diel
- počas 2. sv. vojny vojen. korešpondent
- 1962- Nobelova cena za celoživotné dielo
- diela: romány - O myšiach a ľuďoch, Na východ od raja, Ovocie hnevu
- cestopis. poviedky – Túlavý autobus, Potulky s Charliem
- zb. poviedok - Nebeské pastviny

O myšiach a ľuďoch: o biede a zaostalosti, bezdomovci putujú za prácou, snívajú o mieste, kt. by mohlo byť ich domovom

- George a Lennie sú nerozlučná dvojica, Lennie je psych. narušený, ale má silu v rukách. Putujú po Californii, hľadajú si prácu- zamestnajú sa na farme (Lennie miluje zajace). Pani objíma Lenniego, on jej svojim silným stiskom zlomí väzy. Farmár. rodina ho chce potrestať, George ho pošle sa ukryť. Hľadá ho však príliš veľa ľudí. Nakoniec ho George zastrelí, aby ho ochránil pred hroznou smrťou.

Ovocie hnevu: príbeh veľkej rodiny farmárov, nedarí sa im, všetko predávajú, s nádejou idú do Calif. (založiť novú farmu), dostanú sa do prac. tábora, strácajú ilúzie

Nebeské pastviny: život calif. farmárov

Jerome David Salinger

- píše experimentál. prózu
- problémy detí a mládeže v Amerike
- svet vníma očami mladých
- túži po harmonii ľud. vzťahov
- diela: román - Kto chytá v žite
- poviedky - Deväť poviedok, Franny a Zooey

Kto chytá v žite: osob. svedčenie 16 r. chlapca, stretáva sa tu svet reality s vysnívaným ideálom. - Dva predvianočné dni v živote Holdena Caulfielda- vyhodí ho zo školy, bojí sa to povedať rodičom, tak sa túla po NY. Nevie čo chce, má zmätok, neznáša školu, ľudí- nadáva na celý svet. Nechce sa zaradiť do spoločnosti, ktorou pohádza a ani do norm. života. Jeho snom je byť tým, kto stojí na okraji žit. poľa, aby ochránil deti kt. sa na poli hrajú (symbol- Amerika znečistená, peniaze..)

- hovorový jazyk, slang, niekedy až vulgarizmy

Norman Mailer

- študoval na Harvarde
- zúčastnil sa na 2.sv.vojne
- diela: romány-Nahí a mŕtvi, Americký sen, Katova pieseň
Nahí a mŕtvi: 4 časti, naturalist.román, absurdnosť vojny
- boje am. a jap.armády v Tichomorí
- seržant Croft vyžaduje 100% plnenie povinností
- po vylodení na ostrove sledujeme myšlienky a osudy vojakov. Mnohí padnú, seržant je však neoblomný. Nakoniec zistí že to nemalo zmysel,lebo Japonci už na ostrove nie sú.

John Updike

- nadväzuje na Steinbeckov realizmus
- diela: romány- Králik – Králik bež, Návrat Králika, Králik je bohatý, Králik na odpočinku
- Kentaur, Bosorky z Eastwicku
- Králik: Harry je mladý basketbalista, kt. je veľmi slávny, no keď sláva opadne, nevie sa zaradiť do norm. života, nevie žiť s rodinou, má milenkú
- autor v ňom vidí slabocha
- Kentaur: porovnanie s gréc. mytológiou, poločlovek symbolizuje človeka, kt. si hľadá miesto v pretechn. Amerike, je sám, cíti sa stratený- snaží sa odovzdať posolstvo (láska k bližnému) synovi- ten sa stáva maliarom; Kentaur je stredoškolský profesor, na kt. spomína jeho syn. Kentaur zahŕňa v sebe veľa múdrosti, humanity ale i naivity

Joseph Heller

- NY univerzita
- autor reklám, učiteľ v NY
- diela: romány- Hlava XXII., Záverečná(pokračovanie H22), Niečo sa stalo, Gold nad zlato
Hlava XXII: humor, satira, irónia, absurdnosť vojny
- koncom 2.sv.vojny v Stredozem. mori, kde je základňa am. letectva- stáde bombardujú Nem. a sev. Tal. Skutočný nepriateľ je Hlava XXII= symbol =byrokratický vojen. systém; súbor nezmyselných predpisov->absurdnosti sú zákonom, zdravý rozum je nenormálny.
- motto: „Hlave XXII nikto neprešiel cez rozum.“
- prirovnanie k Švejkovi
- Gold nad zlato: Gold je meno Žida, autor si všíma politiku a život Židov v NY

Poézia v americkej literatúre

Robinson Jeffers

- najv. básnik po 2.sv.vojne
- pesimizmus-úbohosť človeka, svojím konaním sa ženieme do záhuby
- zobrazuje problém odcudzenia (ľudí-samých seba)- ľudia na seba nemajú čas, sú zaneprázdnení
- je citlivejší
- diela: verš.poviedka – Grošovaný žrebec
zb. básní – Tamar a iné básne-lyrika

Beat generation

- koniec 2.sv.vojny
- vzťah k materiálnej, rozvoj médií a reklám- rast spotrebnej kultúry
- voči tomuto odpor mladých ľudí, kt. netúžia po kariére ani po nových výrobkoch

- charakterizuje ich: neustále cestovanie, nestále zamestnania, hľadanie blaženosti v otázkach drog, sexu, hľadanie slobody
- nevydávali časopisy ani manifesty
- spája ich: voľný verš, náhodnosť zoskupených slov, neškrtali, neprerábali, všetko však bolo precízne
- autor je s básňou stotožnený, otvára svoje súkromie
- nazval ich tak Jack Kerouac v roku '48
- 50te roky – San Francisco- vydávali sa tu časopisy, rôzne čítania
- Ferlinghetti tu zakladá kníhkupectvo City Light Books- centrum beatnikov-poézia so kaviarničiek, ulíc, básne na podklade jazzovej hudby

Allen Ginsberg

- rodina rus.emigrantky a amer.básnika
- Kolumbijská univerzita, veľa cestoval
- homosexuál-spory so spoločnosťou, no pomáhal ženám ,kt.spoločnosť odvrhovala- námety aj v lit(protest proti moderným hodnotám)
- básne sú spoločenské, intímne
- tvorba: Vytie-básn.skladba, Kadiš, Moloch, Amerika, Prázdne zrkadlá

Lawrence Ferlinghetti

- študoval na Sorbone v Paríži, vplyv surrealizmu
- City Light Books
- básne sú buričské až kritické
- tvorba: Vychádzajú z San Francisca, Obrazy dávneho sveta, Lunapark mysle
Vychádzajú z San Francisca: pesimistická zb.básní, hrdina cestuje vo vlaju cez Ameriku, z okna vníma pohyb ľudí.Má pocit,že všetko je len samá technika,pustatin,východisko-návrat do minulosti

Jack Kerouac

- básnik i prozaik
- beat znamená blaženosť
- začína brať drogy, vydáva sa naprieč Amerikou
- tvorba:Na ceste,Mestečko a veľkomesto
Na ceste:autobiograf.próza, obraz živ.štýlu beatnikov, z ciest po Amerike, v 1.osobe,expresívne

Gregory Corso

- matka ho opustila,zlé detstvo
- Ginsberg ho nazval samorastom
- pokojnejšie hlbavejšie texty
- tvorba:Benzín:odsudzuje majetok, kašle na spoločnosť